

Spis treści

DZIAŁ I

PODSTAWY DIETETYKI

1. Zapotrzebowanie energetyczne i makroskładniki	3
Małgorzata Słoma-Krześlak	
1.1. Zapotrzebowanie energetyczne	6
1.1.1. Energia, metabolizm i jednostki miar	6
1.1.2. Ustrojowe magazyny energii	7
1.1.3. Równoważniki energetyczne Atwatera w praktyce	12
1.1.4. Całkowita przemiana materii	13
1.1.5. Podstawowa i spoczynkowa przemiana materii	14
1.1.6. Termiczny efekt pożywienia	17
1.1.7. Wydatek energetyczny związany z aktywnością	18
1.1.8. Metody szacowania podstawowej przemiany materii – krytyczny przegląd i porównanie wzorów	22
1.1.9. Ocena aktywności fizycznej i obliczanie całkowitej przemiany materii	29
1.1.10. Zastosowanie praktyczne i konteksty specjalne	39
1.1.11. Pytania kontrolne	44
1.1.12. Praktyka dietetyka	47
1.1.13. Podsumowanie	48
1.2. Makroskładniki	54
1.2.1. Białko – podstawowy budulec organizmu i ważny element diety	54
1.2.2. Tłuszcze	86
1.2.3. Węglowodany	112
1.2.4. Błonnik pokarmowy	142
1.3. Witaminy i składniki mineralne	163
1.3.1. Witaminy	163
1.3.2. Składniki mineralne	194

2. Podstawy przygotowywania posiłków	253
Małgorzata Słoma-Krześlak, Agnieszka Bielaszka, Agata Kiciak	
2.1. Jak zachować największą wartość składników odżywczych w potrawach?	255
Agnieszka Bielaszka	
2.1.1. Dlaczego tracimy składniki odżywcze? Czynniki ryzyka ..	255
2.1.2. Obróbka wstępna – jak robić to z głową?	256
2.1.3. Obróbka cieplna a wartość odżywcza potraw	258
2.1.4. Przechowywanie – cichy wróg witamin i tłuszczów	260
2.1.5. Praktyka dietetyka	261
2.1.6. Podsumowanie	262
2.2. Przechowywanie żywności oraz łączenie smaków i składników	269
Agata Kiciak	
2.2.1. Znaczenie przechowywania żywności	269
2.2.2. Dlaczego temperatura ma znaczenie?	269
2.2.3. Metody przechowywania – chłodzenie i mrożenie	271
2.2.4. <i>Meal prep i batch cooking</i> – instrukcja krok po kroku	277
2.2.5. Łączenie smaków i składników	283
2.2.6. Praktyka dietetyka	287
2.2.7. Podsumowanie	288
2.3. Techniki kulinarne stosowane w gastronomii	295
Agnieszka Bielaszka	
2.3.1. Techniki tradycyjne – obróbka cieplna (metody „mokre”)	295
2.3.2. Techniki tradycyjne – obróbka cieplna (metody „suche” i tłuszczowe)	296
2.3.3. Techniki przetwarzania i utrwalania	299
2.3.4. Techniki nowoczesne, molekularne i teksturyzujące	300
2.3.5. Praktyka dietetyka	303
2.3.6. Podsumowanie	303
2.4. Praktyki promujące zrównoważone żywienie i produkcję żywności. Od globalnych wyzwań do codziennych wyborów w gabinecie dietetyka	308
Małgorzata Słoma-Krześlak	
2.4.1. Zrównoważona zdrowa dieta	308

2.4.2.	Ekologiczny koszt jedzenia – analiza śladu środowiskowego systemu żywnościowego	311
2.4.3.	Globalny problem marnotrawstwa żywności – skala, przyczyny i konsekwencje	314
2.4.4.	Strategie na rzecz zrównoważonej gospodarki – od pola do talerza i z powrotem	317
2.4.5.	Praktyka dietetyka	321
2.4.6.	Podsumowanie	322

3.	Podstawy diagnostyki laboratoryjnej. Praktyczny przewodnik dla dietetyków nowej generacji	329
	Małgorzata Słoma-Krześlak	
3.1.	Fundamenty interpretacji wyników – więcej niż liczby	330
3.1.1.	Całkowity proces diagnostyczny – od pacjenta do wyniku	331
3.1.2.	Wartości referencyjne vs. granice decyzyjne: zrozumienie „normy”	333
3.1.3.	Przygotowanie do badań – klucz do wiarygodnych wyników	335
3.1.4.	Interferencje – ukryty wpływ suplementacji	337
3.2.	Morfologia krwi i gospodarka żelazem – podstawowe narzędzie w gabinecie	338
3.2.1.	Pełna morfologia krwi obwodowej – interpretacja kluczowych parametrów	339
3.2.2.	Diagnostyka niedokrwistości z niedoboru żelaza	343
3.2.3.	Niedobór żelaza bez anemii – ukryty problem	347
3.2.4.	Rola stanu zapalnego w ocenie gospodarki żelaza	347
3.3.	Zaburzenia gospodarki węglowodanowej – od insulinooporności do cukrzycy	353
3.3.1.	Diagnostyka stanu przedcukrzycowego i cukrzycy typu 2	353
3.3.2.	Różnicowanie typów cukrzycy – rola badań specjalistycznych	354
3.3.3.	Insulinooporność: zastosowanie i ograniczenia wskaźnika HOMA-IR	355

3.4.	Profil lipidowy – ocena ryzyka sercowo-naczyniowego	356
3.4.1.	Interpretacja podstawowego lipidogramu	356
3.4.2.	Zaawansowane markery i ocena ryzyka	357
3.4.3.	Cele terapeutyczne w dyslipidemii	359
3.5.	Ocena funkcji kluczowych narządów	360
3.5.1.	Panel tarczycowy – diagnostyka i monitorowanie	360
3.5.2.	Panel wątrobowy – interpretacja w kontekście chorób metabolicznych	362
3.5.3.	Panel nerkowy i badanie ogólne moczu	371
3.6.	Praktyka dietetyka	378
3.7.	Podsumowanie	381

DZIAŁ II

PRACA W ZESPOLE INTERDYSCYPLINARNYM

4.	Psychodietetyka	391
	Małgorzata Rusek	
4.1.	Sedno zmiany nawyków	392
4.2.	Motywacja i wyznaczanie celów	393
4.3.	Ustalanie celów krótkoterminowych – wskazówki praktyczne	397
4.4.	Elementy dialogu motywującego	399
4.5.	Elementy terapii akceptacji i zaangażowania	401
4.6.	Myślenie zero-jedynkowe	403
4.7.	Niekontrolowane jedzenie	406
4.8.	Jedzenie emocjonalne	407
4.9.	Jedzenie w odpowiedzi na bodźce zewnętrzne	411
4.10.	Jedzenie restrykcyjne	412
4.11.	Podsumowanie	413
5.	Współpraca dietetyka z lekarzem	421
	Małgorzata Słoma-Krześlak	
5.1.	Uzasadnienie kliniczne i ekonomiczne współpracy	422
5.1.1.	Przesunięcie paradygmatu w opiece zdrowotnej	422
5.1.2.	Poprawa wyników klinicznych w chorobach przewlekłych	423

5.1.3.	Rola leczenia żywieniowego w opiece szpitalnej	423
5.1.4.	Aspekt ekonomiczny – analiza kosztów i korzyści	424
5.2.	Modele współpracy w polskim systemie ochrony zdrowia:	
	opieka koordynowana w podstawowej opiece zdrowotnej	424
5.2.1.	Struktura i cele opieki koordynowanej	425
5.2.2.	Rola poszczególnych członków zespołu w opiece koordynowanej	425
5.2.3.	Proces konsultacji dietetycznej w ramach opieki koordynowanej	426
5.3.	Praktyczny podział zadań i kompetencji w zespole terapeutycznym	426
5.4.	Komunikacja jako fundament efektywnej współpracy	430
5.4.1.	Zasady komunikacji w zespole interdyscyplinarnym	430
5.4.2.	Komunikacja terapeutyczna z pacjentem	430
5.4.3.	Narzędzia wspierające współpracę	431
5.5.	Współpraca w wybranych jednostkach chorobowych – analiza przypadków i wytycznych	431
5.5.1.	Kardiologia – prewencja pierwotna i wtórna chorób sercowo-naczyniowych	432
5.5.2.	Diabetologia	432
5.5.3.	Onkologia – leczenie żywieniowe	433
5.5.4.	Gastroenterologia	433
5.6.	Bariery i wyzwania we współpracy interdyscyplinarnej w Polsce	434
5.6.1.	Bariery systemowe i organizacyjne	434
5.6.2.	Bariery interpersonalne i kompetencyjne	434
5.7.	Perspektywy rozwoju	435
5.8.	Praktyka dietetyka	437
5.9.	Podsumowanie	438
6.	Współpraca dietetyka z farmaceutą	445
	Rafał Sochacki	
6.1.	Farmaceuta i jego rola w opiece nad pacjentem	446
6.2.	Praktyczne przykłady opieki farmaceutycznej	448
6.3.	Szerokie możliwości współpracy	449
6.4.	Bariery i czynniki sprzyjające współpracy	450
6.5.	Praktyczne przykłady współpracy	451

6.6.	Dobre praktyki dietetyczno-farmaceutyczne	453
6.7.	Rekomendacje dla praktyków	454
6.7.1.	Nawiązanie współpracy z lokalną apteką lub bezpośrednio z farmaceutą	454
6.7.2.	Wspólna edukacja pacjenta	455
6.7.3.	Tworzenie wspólnych materiałów edukacyjnych	455
6.7.4.	Współpraca w ramach usług komercyjnych	455
6.7.5.	Budowanie zaufania i długofalowa współpraca	456
6.8.	Podsumowanie	457
7.	Współpraca dietetyka z kosmetologiem	461
	Zuzanna Bielaszka	
7.1.	Zakres wzajemnych oczekiwań dietetyka i kosmetologa	462
7.2.	Granice kompetencji i odpowiedzialności	463
7.3.	Choroby skóry – wpływ diety oraz zabiegów kosmetologicznych na poprawę stanu skóry	465
7.3.1.	Wpływ diety na poprawę stanu skóry	465
7.3.2.	Pielęgnacja skóry	468
7.4.	Wsparcie w anti-aging, cellulicie i chorobach układowych	471
7.5.	Zasady skutecznej komunikacji między specjalistami – RODO w praktyce	477
7.5.	Podsumowanie	479
8.	Współpraca dietetyka z fizjoterapeutą i trenerem personalnym ...	483
	Małgorzata Słoma-Krześlak, Marcin Szwajnoch	
8.1.	Fizjoterapeuta – samodzielny zawód medyczny w systemie ochrony zdrowia	484
8.1.1.	Regulacje prawne	484
8.1.2.	Zakres kompetencji	485
8.1.3.	Rola w zespole	485
8.2.	Trener personalny – partner w procesie treningowym i edukacji prozdrowotnej	486
8.2.1.	Status prawny	486
8.2.2.	Zakres kompetencji	486
8.2.3.	Rola w zespole	487

8.3. Rola dietetyka w procesie kierowania do innych specjalistów	489
8.3.1. Kiedy skierować pacjenta do fizjoterapeuty?	489
8.3.2. Kiedy skierować pacjenta do trenera personalnego?	490
8.4. Model interdyscyplinarnego zespołu terapeutycznego	490
8.4.1. Zasady funkcjonowania efektywnego zespołu	491
8.4.2. Korzyści i wyzwania pracy zespołowej	491
8.4.3. Zintegrowany plan opieki jako oś współpracy	492
8.4.4. Komunikacja jako filar efektywnej kooperacji	493
8.5. Przepływ informacji – zarządzanie dokumentacją i ochrona danych	497
8.5.1. Prawne aspekty udostępniania dokumentacji medycznej	497
8.5.2. Praktyczne procedury wymiany informacji	497
8.6. Etyka i odpowiedzialność zawodowa w zespole	498
8.6.1. Granice kompetencji i zasada <i>primum non nocere</i>	499
8.6.2. Poufność i ochrona danych wrażliwych	499
8.6.3. Rozwiązywanie dylematów etycznych i konfliktów	500
8.6.4. Granice profesjonalizmu – niepożądane zachowania we współpracy	500
8.7. Praktyka dietetyka	503
8.8. Podsumowanie	505
9. Współpraca dietetyka z psychologiem	511
Mateusz Grajek	
9.1. Rola psychologa w opiece dietetycznej	512
9.2. Psychologiczne aspekty zmiany nawyków żywieniowych	513
9.3. Zaburzenia odżywiania – zespół specjalistów	514
9.4. Otyłość i jedzenie emocjonalne	515
9.5. Inne obszary współpracy: dieta a zdrowie psychiczne	517
9.6. Korzyści i bariery interdyscyplinarnej współpracy	519
9.7. Podsumowanie	522

10. Najważniejsze aspekty prawne prowadzenia działalności dietetycznej. Praktyczny przewodnik dla studentów i profesjonalistów – stan na rok 2025	531
Małgorzata Słoma-Krześlak	
10.1. Status prawny zawodu dietetyka – regulacje i etyka	532
10.1.1. Dwoistość systemu prawnego – ustawa o niektórych zawodach medycznych	532
10.1.2. W oczekiwaniu na zmianę – projekt jednolitej ustawy o zawodzie dietetyka	533
10.1.3. Odpowiedzialność zawodowa a odpowiedzialność cywilna	534
10.1.4. Kodeks etyki zawodowej jako kompas w codziennej praktyce	535
10.2. Pierwsze kroki w biznesie – wybór formy działalności	535
10.2.1. Na próbę – działalność nierejestrowana	536
10.2.2. Standardowy wybór – jednoosobowa działalność gospodarcza	537
10.2.3. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	538
10.3. Finanse w praktyce – podatki, VAT i składki ZUS	541
10.3.1. Jak płacić podatki? Porównanie form opodatkowania w JDG	541
10.3.2. Ryczałt 14% dla usług dietetycznych	542
10.3.3. Pułapka zwolnienia z VAT. Kiedy musisz doliczyć podatek?	542
10.3.4. Składki ZUS. Jak zoptymalizować obowiązkowe obciążenia?	543
10.4. Bezpieczeństwo i odpowiedzialność – ochrona pacjenta i praktyki	546
10.4.1. Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej – dobrowolne, ale niezbędne	546
10.4.2. Umowa z pacjentem i regulamin usług jako tarcza prawna	547

10.4.3.	Jadłospis jako utwór – prawa autorskie w pracy dietetyka	549
10.5.	RODO i telemedycyna – zarządzanie danymi w erze cyfrowej .	551
10.5.1.	RODO w pigułce. Dlaczego dane o zdrowiu są tak ważne?	551
10.5.2.	Niezbędna dokumentacja i zgody, które musisz posiadać	552
10.5.3.	Bezpieczne konsultacje online. Jak prowadzić telemedycynę zgodnie z prawem?	553
10.5.4.	Ochrona danych w praktyce – zabezpieczenia fizyczne i cyfrowe	554
10.6.	Praktyka dietetyka	557
10.7.	Podsumowanie	557
11.	Etyka w pracy dietetyka. Praktyczny przewodnik po dylematach zawodowych w erze cyfrowej	563
	Beata Całyniuk, Małgorzata Słoma-Krześlak	
11.1.	Fundamenty etyki zawodowej – kodeks, zasady i odpowiedzialność	564
11.2.	Relacja dietetyk–pacjent – zaufanie, prawa i granice	568
11.3.	Współczesne wyzwania: social media, konflikt interesów i nowe technologie	571
11.3.1.	Dietetyk w mediach społecznościowych – między edukacją a marketingiem	572
11.3.2.	Konflikt interesów – suplementy i współpraca z przemysłem	573
11.3.3.	Gabinet w chmurze – etyka telemedycyny i ochrona danych (RODO)	574
11.3.4.	Przyszłość jest teraz – sztuczna inteligencja i nutrigenomika	575
11.4.	Dietetyk w systemie i społeczeństwie – prawo, kultura i zrównoważony rozwój	576
11.4.1.	Nowe ramy prawne – ustawa o niektórych zawodach medycznych	577
11.4.2.	Kompetencje kulturowe – dieta poza schematem	578
11.4.3.	Odpowiedzialność globalna – rola dietetyka w promowaniu zrównoważonej żywności	579

11.4.4. Etyka w pracy z grupami wrażliwymi	579
11.5. Praktyka dietetyka	581
11.6. Podsumowanie	581
12. Wykorzystanie sztucznej inteligencji w branży dietetycznej. Nowoczesne narzędzia i wyzwania w dietetyce	589
Małgorzata Słoma-Krześlak	
12.1. Definicje i podstawy sztucznej inteligencji w dietetyce	590
12.2. Personalizacja i planowanie diet dzięki sztucznej inteligencji ..	591
12.3. Analiza i ocena diety z wykorzystaniem sztucznej inteligencji	592
12.4. Lista zakupów i wsparcie żywieniowe	594
12.5. Edukacja i monitorowanie przy użyciu sztucznej inteligencji ...	594
12.6. Inne praktyczne zastosowania sztucznej inteligencji w pracy dietetyka	596
12.6. Ryzyka i wyzwania sztucznej inteligencji w dietetyce	599
12.7. Praktyka dietetyka	601
12.8. Podsumowanie	601
13. O wyznaczeniu celu i stawianiu hipotez	611
Izabella Krenzel	
13.1. Pierwsze kroki przy planowaniu badania	612
13.2. Jak poradzić sobie ze zbieraniem danych do pracy magisterskiej czy pracy naukowej, czyli o tym, jak stworzyć kwestionariusz online	615
13.2.1. Przegląd popularnych narzędzi do zbierania ankiet internetowych	616
13.3. Jak przygotować dane do analizy, czyli o czyszczeniu danych .	626
13.4. Zanim zaczniesz analizę, czyli o skalach pomiarowych i typach zmiennych	642
13.5. Terminy potrzebne do zrozumienia	645
13.6. Jak wybrać właściwy test do analizy?	653
13.7. Jak importować plik z danymi do programów PQStat i Statistica?	655
13.7.1. PQStat	655
13.7.2. Statistica	656
13.8. Różnica pomiędzy wykresem a histogramem	657
13.9. Jak przeprowadzić proste analizy statystyczne?	658

13.9.1.	Statystyki opisowe	658
13.9.2.	Sprawdzanie normalności rozkładu	670
13.9.3.	Wybór testu statystycznego przy porównaniu jednej grupy → skala interwałowa → rozkład normalny → test t	678
13.9.4.	Wybór testu statystycznego przy porównaniu jednej grupy → skala interwałowa → brak rozkładu normalnego → Test Wilcoxona	686
13.9.5.	Wybór testu statystycznego przy porównaniu jednej grupy → skala nominalna → test χ^2	690
13.9.6.	Wybór testu statystycznego przy porównaniu dwóch grup → skala interwałowa → rozkład normalny → zmienne zależne → test t zależny	693
13.9.7.	Wybór testu statystycznego przy porównaniu dwóch grup → skala interwałowa → rozkład normalny → zmienne niezależne → test t niezależny	697
13.9.8.	Wybór testu statystycznego przy porównaniu dwóch grup → skala interwałowa → brak rozkładu normalnego → zmienne zależne → test Wilcoxona	702
13.9.9.	Wybór testu statystycznego przy porównaniu dwóch grup → skala porządkowa → zmienne niezależne → test U Manna–Whitneya	706
13.9.10.	Wybór testu statystycznego przy porównaniu dwóch grup → skala porządkowa → zmienne zależne → test Wilcoxona	710
13.9.11.	Wybór testu statystycznego przy porównaniu dwóch grup → zmienne zależne → test Bowkera-McNemara	714
13.9.12.	Wybór testu statystycznego przy porównaniu dwóch grup → zmienne niezależne → test χ^2 / test Fishera	719
13.9.13.	Wybór testu statystycznego przy porównaniu więcej niż dwóch grup → skala interwałowa → rozkład normalny → zmienne niezależne → ANOVA niezależna	725

13.9.14. Wybór testu statystycznego przy porównaniu więcej niż dwóch grup → skala porządkowa → zmienne niezależne → test ANOVA Kruskala–Wallisa	731
13.9.15. Wybór testu statystycznego przy porównaniu więcej niż dwóch grup → skala nominalna → zmienne niezależne → test χ^2 wielowymiarowy	736
13.10. Podsumowanie	739
14. Zasady efektywnego pisania tekstów	747
Anna Przepiórkowska-Nowak	
14.1. Jakie treści może pisać dietetyk?	748
14.1.1. Teksty eksperckie	748
14.1.2. Materiały edukacyjne	749
14.1.3. Teksty blogowe	749
14.1.4. Wpisy w mediach społecznościowych	749
14.1.5. Newsletter	750
14.1.6. Teksty sprzedażowe	750
14.2. Co to znaczy skuteczny tekst?	752
14.3. Czym jest SEO i jak może pomagać w tworzeniu skutecznych treści?	755
14.3.1. Słowa kluczowe	755
14.3.2. Formatowanie tekstu a SEO	756
14.4. Czy w dobie powszechnego dostępu do narzędzi sztucznej inteligencji umiejętność pisania tekstów jest jeszcze w ogóle potrzebna?	758
14.5. Podsumowanie	759

DZIAŁ IV

MEDYCYNA STYLU ŻYCIA W PRACY DIETETYKA

15. Medycyna stylu życia. Fundament prewencji i terapii chorób przewlekłych w praktyce dietetyka	767
Małgorzata Słoma-Krześlak	
15.1. Czym jest medycyna stylu życia? Definicja i kluczowe założenia	768

15.1.1.	Współpraca interdyscyplinarna i rola dietetyka klinicznego	769
15.2.	Sześć filarów zdrowia – kompleksowe podejście do pacjenta ..	770
15.2.1.	Filar 1. Odżywianie oparte na dowodach – więcej niż dieta	771
15.2.2.	Filar 2. Aktywność fizyczna – ruch na receptę	773
15.2.3.	Filar 3. Zarządzanie stresem – równowaga dla ciała i umysłu	776
15.2.4.	Filar 4. Sen regeneracyjny – niedoceniany element zdrowia	778
15.2.5.	Filar 5. Unikanie ryzykownych substancji – świadome wybory	780
15.2.6.	Filar 6. Pozytywne relacje społeczne – siła więzi	781
15.3.	Psychologia zmiany: jak skutecznie wspierać pacjenta?	784
16.	Diety	797
	Małgorzata Słoma-Krześlak	
16.1.	Dieta planetarna	799
16.1.1.	Czym jest dieta planetarna? Geneza, cele i naukowe podstawy	799
16.1.2.	Zdrowie planety – środowiskowy wymiar naszych wyborów żywieniowych	804
16.1.3.	Zdrowie człowieka – dieta planetarna w profilaktyce chorób przewlekłych	808
16.1.4.	Praktyczne bilansowanie diety planetarnej	811
16.1.5.	Diety przyszłości – innowacyjne i zrównoważone źródła białka	815
16.1.6.	Od teorii do talerza – rola dietetyka we wdrażaniu zmian	818
16.1.7.	Praktyka dietetyka	821
16.1.8.	Podsumowanie	822
16.2.	Dieta DASH	826
16.2.1.	Geneza i ewolucja diety DASH – od eksperymentu do globalnego standardu	826
16.2.2.	Filozofia DASH – kluczowe zasady i architektura żywieniowa	829
16.2.3.	Mechanizm działania	833

16.2.4.	Zastosowanie kliniczne – przegląd dowodów naukowych	835
16.2.5.	Dieta DASH w gabinecie dietetyka – adaptacja do polskich warunków	840
16.2.6.	Wyzwania i długoterminowa adherencja – klucz do sukcesu terapeutycznego	842
16.2.7.	Podsumowanie	847
16.3.	Dieta śródziemnomorska. Złoty standard w prewencji chorób i promocji zdrowia oparty na dowodach naukowych	855
16.3.1.	Definicja i filozofia diety śródziemnomorskiej – od tradycji do nauki	855
16.3.2.	Molekularne podstawy działania: bioaktywna moc składników	860
16.3.3.	Rola w profilaktyce i terapii chorób cywilizacyjnych ...	867
16.3.4.	Dieta śródziemnomorska i mikrobiota jelitowa	870
16.3.5.	Zastosowanie w praktyce – od teorii do talerza w polskich warunkach	874
16.3.5.	Praktyka dietetyka	885
16.3.6.	Podsumowanie	886
16.4.	Dieta MIND – neuronaukowe podejście do żywienia	889
16.4.1.	Geneza i filozofia diety MIND – synteza najlepszych praktyk żywieniowych	889
16.4.2.	Architektura diety MIND – 15 kluczowych grup produktów	890
16.4.3.	Mechanizmy neuroprotekcyjne – jak składniki diety MIND wpływają na mózg?	895
16.4.4.	Dowody naukowe – wpływ na funkcje poznawcze i ryzyko demencji	899
16.4.5.	Dieta MIND a zdrowie holistyczne – korzyści wykraczające poza układ nerwowy	902
16.4.6.	Globalna perspektywa i praktyczne wyzwania diety MIND	905
16.4.7.	Praktyka dietetyka	911
16.4.8.	Podsumowanie	912
	Skorowidz	923